

SVEUČILIŠTE JOSIPA JURJA STROSSMAYERA U OSJEKU

PRAVNI FAKULTET OSIJEK

OKOLNA MENADŽMENTA

ZADAĆA IZ KOLEGIJA MENADŽMENT

OSIJEK, TRAVANJ 2020.

Sadržaj

1. UVOD	1
2. OSNOVNI POJMOVI O MENADŽMENTU I	2
OKOLINI ORGANIZACIJE	2
2. 2. Okolina organizacije.....	4
3. ANALIZA RADNE OKOLINE ZATVORA U OSIJEKU	5
3.1. Općenito o organizaciji i djelatnosti.....	5
zatvorskog sustava.....	5
3. 2. Organizacija i djelatnost Zatvora u Osijeku/Interna okolina.....	6
3. 3. Analiza vanjske okoline Zatvora u Osijeku.....	8
4. ZAKLJUČAK	9
5. POPIS LITERATURE	10

1. UVOD

Na početku obrade ove zadaće osvrnut ću se prvo na osnove pojmove vezane uz menadžment i okolinu organizacije. Pokušat ću te osnovne pojmove što jednostavnije i kraće objasniti.

U drugom djelu ove zadaće osvrnut ću se na temu ovoga zadatka a to je opis okoline radne organizacije u kojoj sam zaposlen. Budući da sam ja službenik odjela osiguranja Zatvora u Osijek bit će zanimljivo kako se jedno tijelo koje je u sustav državne uprave odnosi sa svojom okolinom, te na koje probleme i prepreke nailazi u svojoj okolini.

2. OSNOVNI POJMOVI O MENADŽMENTU I OKOLINI ORGANIZACIJE

2. 1. Menadžment

Riječ menadžment, kao i mnoge druge koje nas okružuju u poslovnom svijetu, stigla nam je iz engleskog jezika. Potječe od glagola to manage, što znači upravljati, kontrolirati ili uspjeti. Zašto moramo nečime upravljati? Koja je svrha upravljanja? Kada upravljamo nečime, to je stoga što nam je želja stići do određenog cilja. Tako je i u menadžmentu. Cilj koji želimo ostvariti osnovna je svrha menadžmenta. Ako nemamo cilj, nije nam potreban niti menadžment. Isto tako, ukoliko cilj nemamo uvijek na umu, lako se možemo putem izgubiti. Stoga menadžer mora upotrijebiti svo svoje znanje i iskustvo kako bi što uspješnije ostvario prethodno postavljeni cilj.

Iako je riječ menadžment postala uvriježena za poslovno upravljanje, prema njezinom porijeklu – upravljati i uspjeti – možemo je primijeniti na sve naše aktivnosti koje imaju neki cilj. Stoga možemo reći da je menadžment svuda oko nas, kako u našem poslovnom, tako i u našem privatnom životu. Možemo, dakle, zaključiti da je menadžment univerzalni fenomen kojega možemo naći posvuda oko nas, u različitim oblicima. Zaključili smo i da je osnovna premisa menadžmenta postojanje jednog ili više ciljeva. No, idemo se koncentrirati na menadžment u poslovnom okruženju.

Prema H. Koontzu „menadžment je umijeće dovršavanja poslova s pojedincima u formalno organiziranim grupama“ te „umijeće stvaranja i održavanja okruženja u kojem pojedinci, radeći zajedno u grupama, učinkovito ostvaruju odabrane ciljeve.“ Prema F. W. Tayloru: „Menadžment je umijeće što učiniti, kada to učiniti i pobrinuti se da se to učini na najbolji i najpovoljniji način.“. Kako bismo ostvarili zacrtani cilj ili ciljeve potrebni su nam: poslovi ili aktivnosti, kao i osobe koje će obavljati te poslove ili aktivnosti kojima ćemo stići do našega cilja. Stoga možemo reći da je menadžment trodimenzionalan. Menadžeri moraju usmjeravati poslove i aktivnosti koji su osnovna svrha postojanja određene organizacije. Menadžeri moraju usmjeravati i voditi ljude kako bi na što bolji način izvršavali te poslove, te usmjeravati, i upravljati svim poslovima ili aktivnostima koji su potrebni kako bi se na što djelotvorniji i učinkovitiji način ostvarili zadani ciljevi. U poslovnom okruženju to su primjerice nabava, razvoj i istraživanje ili računovodstvo.

Menadžment je nadalje kontinuirani proces, proces koji traje. Razne aktivnosti odvijaju se neke paralelno, a neke uzastopno, jedna za drugom. Ali nikako ih ne možemo obaviti sve odjednom i završiti priču. To ujedno znači da se ne radi samo o jednoj aktivnosti. Naprotiv, menadžer mora upravljati raznim aktivnostima koje obavljaju drugi ljudi, ali i sam mora obavljati razne aktivnosti. I sve te raznovrsne aktivnosti mora neprestano usklađivati. Stoga možemo reći da menadžment obuhvaća grupu aktivnosti, ali i da je ujedno zajednički napor grupe ljudi. Upravo stoga menadžment je i dinamičan. Ne samo zbog objedinjavanja raznih aktivnosti, već i stoga što ne ovisi samo o unutarnjim faktorima u nekoj organizaciji, već i o vanjskima.

Okruženje u kojemu neko poduzeće ili organizacija djeluje te sva događanja i promjene u tom okruženju djeluju kako na naše aktivnosti, tako i na ostvarenje naših ciljeva. Poduzeće se zato mora kontinuirano mijenjati i prilagođavati tim promjenama u globalnom okruženju u kojem danas djelujemo.

Konačno, menadžment je pokretačka snaga, ali koju ne možemo opipati. To je nevidljiva snaga iza mnogih aktivnosti, stremljenja i postignuća, od proizvođačkih, znanstvenih, do sportskih, kulturnih i obrazovnih. Neophodna snaga kako bismo ostvarili ciljeve koje smo si zacrtali sami ili ih je zacrtao netko drugi, a mi smo ih prihvatili kao svoje i odlučili sudjelovati u njihovu ostvarenju. I upravo ostvarenje tih ciljeva slika je menadžmenta i njegove učinkovitosti i djelotvornosti. A ciljevi su razni. Mogu biti samo financijski, ali i daleko širi, koji ostavljaju trajnog traga u zajednici, neposrednoj ili globalnoj. I dok se danas javljaju mnogi kritičari menadžmenta i predlažu nove modele organizacije poput demokracije na radnom mjestu, ili samoorganizacije zaposlenika (za što imamo i riječ samoupravljanje koje se u nas izbjegava), to i dalje ne ukida osnovne funkcije i obilježja menadžmenta u njegovom izvornom značenju. Kao što smo prije naveli: upravljanje aktivnostima, i vlastitima i onima drugih ljudi, kako bismo na najbolji mogući način iskoristili resurse koji su nam na raspolaganju te ostvarili zadani cilj.¹

¹ <https://www.igorpureta.com/menadzment-njegova-uloga/> preuzeto 17. 04. 2020.

2. 2. Okolina organizacije

Za okolinu organizacije može se reći da je to skup svih vanjskih i unutarnjih uvjeta koji utječu na poslovanje jedne organizacije, a ti uvjeti utječu na donošenje odluka i poslovanje jedne organizacije. Za vanjsku okolinu možemo reći da su to svi oni uvjeti koji utječu na poslovanje određene organizacije, a dolaze izvan organizacije i na njih ona ne može utjecati ili ako i može utjecati to je u ograničenoj mjeri. Za razliku od vanjske na unutarnju okolinu organizacije sama organizacija može utjecati te je može mijenjati i oblikovati.

Kako se na vanjsku okolinu organizacije ne može utjecati ili se i može utjecati ali u jako maloj mjeri potrebno ju je analizirati, te u toj okolini identificirati određene probleme i prijetnje po organizaciju te pokušati pronaći rješenja za te prijetnje i probleme kako bi se organizacija što bolje zaštitila. Neki od elemenata koji utječu na vanjsku okolinu su npr. kupci, dobavljači, konkurenti, tržište rada, lokalna zajednica, vlada itd. S obzirom na česte promjene okoline, okolina može biti više ili manje složena i više ili manje stabilna. Što je okolina jednostavnija, sa sličnim faktorima bez velikih mijenjanja kažemo da je okolina stabilna s vrlo malom nesigurnošću, suprotno od stabilne i jednostavne okoline je dinamična i složena okolina gdje se faktori okoline neprestano mijenjaju, mnogobrojni su i međusobno različiti.

Unutarnju okolinu ili internu okolinu organizacije čine organizacijski resursi, organizacijska struktura, menadžment, organizacijska kultura. Organizacijski resursi su sve komponente inputa koje se ili pomoću kojih se u procesu transformacije proizvode gotovi proizvodi ili usluge. Organizacijska struktura predstavlja sve dijelove organizacije koji moraju skladno i harmonično djelovati kako bi ispunili sve zadatke i postavljene ciljeve. Menadžment se kao interna okolina menadžmenta nalazi u nešto drukčijoj ulozi u odnosu na sve ostale čimbenike unutarnje okoline menadžmenta. Organizacijska kultura definira ponašanje zaposlenika u internoj okolini, a također pomaže organizaciji u adaptaciji na vanjsku okolinu.

3. ANALIZA RADNE OKOLINE ZATVORA U OSIJEKU

3.1. Općenito o organizaciji i djelatnosti

zatvorskog sustava

Zatvor u Osijeku je jedno od tijela zatvorskog sustava u RH koje se nalazi unutar Uprave za zatvorski sustav i probaciju koja je jedna od ustrojstvenih jedinica Ministarstva pravosuđa RH. Tijela zatvorskog sustava dijele se na zatvore, kaznionice, odgojne zavode i centre. Zakonom o izvršavanju kazne zatvora je predviđeno što obavlja svako od tijela zatvorskog sustava.

Kazna zatvora izvršava se u zatvorima i kaznionicama. Kaznionice se ustrojavaju za izvršavanje kazne zatvora izrečene:

- 1) osuđenim punoljetnim muškarcima,
- 2) osuđenim punoljetnim ženama,
- 3) osuđenim mlađim punoljetnim muškarcima,
- 4) osuđenim mlađim punoljetnim ženama.

Unutar zatvorskog sustava postoje sljedeće kaznionice: Kaznionica u Glini, Kaznionica u Lepogavi, Kaznionica u Požegi, Kaznionica u Lipovici, Kaznionica u Volturi, Kaznionica u Turopolju i Zatvorska bolnica u Zagrebu.

Zatvor se osniva radi izvršavanja kazne zatvora izrečene u postupku za prijestupe i kazne zatvora izrečene u kaznenom postupku, te za izvršavanje mjere istražnog zatvora u kaznenom postupku. Unutar zatvorskog sustava postoje sljedeći zatvori: Zatvor u Osijeku, Zatvor u Požegi, Zatvor u Bjelovaru, Zatvor u Sisku, Zatvor u Zagrebu, Zatvor u Varaždinu, Zatvor u Karlovcu, Zatvor u Gospiću, Zatvor u Puli, Zatvor u Rijeci, Zatvor u Zadru, Zatvor u Šibeniku, Zatvor u Splitu, Zatvor u Dubrovniku.

Odgojni zavodi se osnivaju za izvršavanje odgojnih mjera izrečenih maloljetnicima. Odgojni zavodi unutar zatvorskog sustava su Odgojni zavod u Turopolju i Odgojni zavod u Požegi. Unutar zatvorskog sustava djeluju i dva centra. Centar za dijagnostiku i Centar za izobrazbu.

3. 2. Organizacija i djelatnost Zatvora u Osijeku/Interna okolina

U Zatvoru u Osijek kaznu zatvora izdržavaju osobe kojima su izrečene kazne zatvora u postupku za prijestupe i kazne zatvora izrečene u kaznenom postupku, te osobama kojima je izrečena mjera istražnog zatvora u kaznenom postupku.

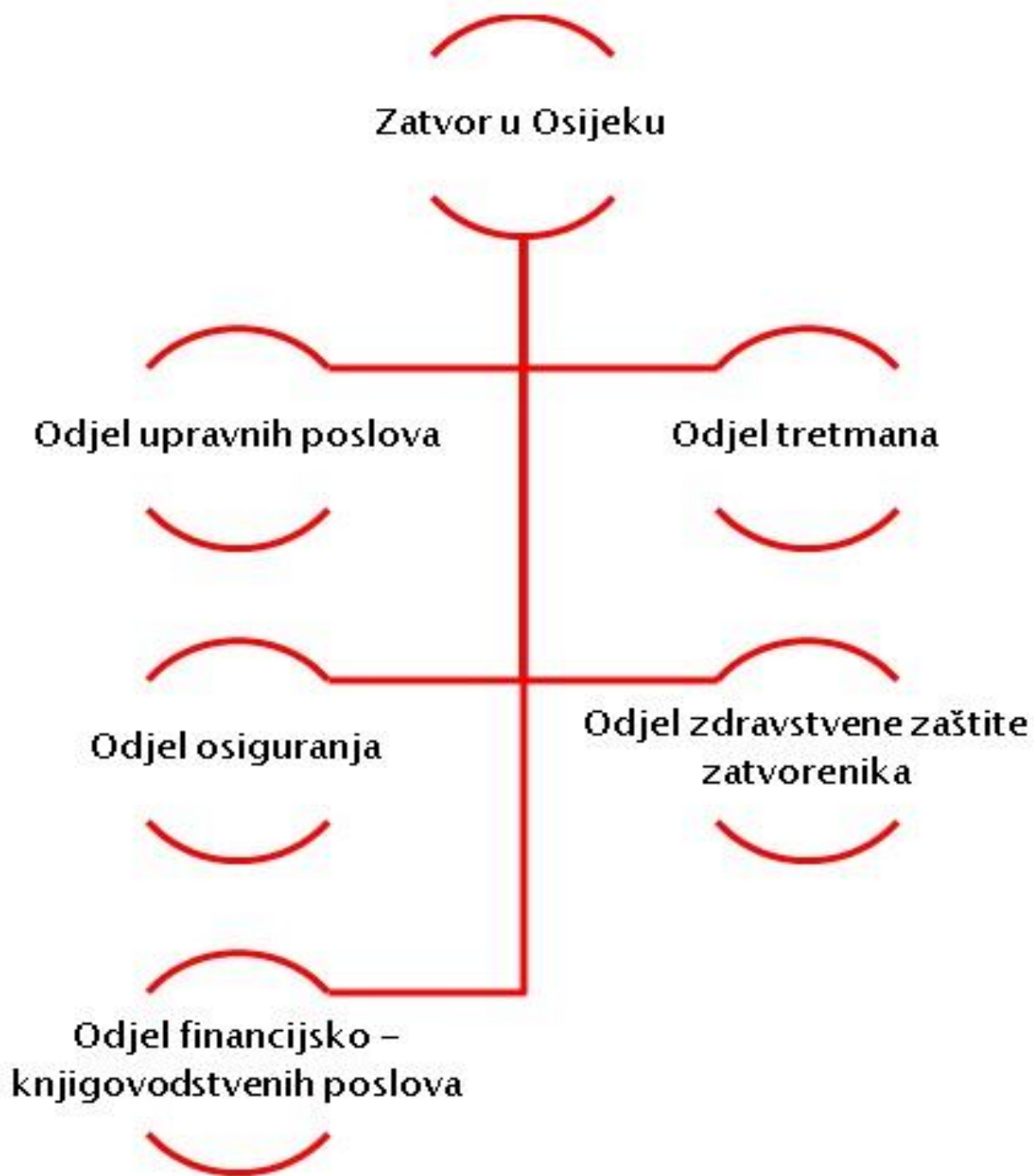
Zatvorom u Osijeku prema odredbama Zakona o izvršavanju kazne zatvora upravlja upravitelj koji ima jednoga pomoćnika. Čelnici ustrojbenih jedinica zatvora, čine savjetodavno vijeće upravitelja. Savjetodavno vijeće upravitelja najmanje jedanput mjesečno razmatra, preispituje i predlaže plan provedbe zadaća u zatvoru.

Unutar Zatvora u Osijeku djeluje pet upravnih odjela koji su ustrojbene jedinice zatvora. To su sljedeći odjeli:

1. Odjel tretmana
2. Odjel osiguranja
3. Odjel upravnih poslova
4. Odjel financijsko-knjigovodstvenih poslova
5. Odjel zdravstvene zaštite zatvorenika

Zaposlenici Zatvora u Osijeku su državni službenici i namještenici.

Sredstva za rad zatvora osiguravaju se u državnom proračunu. Sredstva ostvarena radom zatvorenika koriste se kao dopunska sredstva za potrebe programa izvršavanja kazne zatvora. O načinu korištenja ovih sredstava odlučuje upravitelj zatvora uz suglasnost ministra nadležnog za poslove pravosuđa u skladu s Pravilnikom.

2

² <https://pravosudje.gov.hr/zatvorski-sustav/tijela-zatvorskog-sustava/zatvori/zatvor-u-osijeku/o-zatvoru-7531/7531> preuzeto 17. 04. 2020

3. 3. Analiza vanjske okoline Zatvora u Osijeku

Budući da je zatvor specifična ustanova iz tog razloga bi mnogi mogli pomisliti kako je teško opisati vanjsku okolinu te organizacije. No, stvarnost je drukčija. Iako je zatvor organizacija u sustavu državne uprave ono ipak ima poslovne odnose s drugim državnim tijelima i pravnim osobama s kojima je u konstantnom poslovnom odnosu. Iz razloga što je Zatvor u Osijeku državno tijelo njegovu najbližu vanjsku okolinu čine ostala državna tijela s kojima surađuje. Prvenstveno zbog opisa posla najbližu okolinu zatvora čine druga tijela koja se nalaze u sastavu Ministarstva pravosuđa RH. Tu prvenstveno mislim na druga tijela zatvorskog sustava, te sudove i državno odvjetništvo i centre za probaciju.

Poslije ovih državnih tijela dolazi suradnja i sa svim ostalim državnim tijelima kao što su MUP, Centar za socijalnu skrb, HZZO, HZZJZ, HZMO i drugi. No ne čine vanjsku okolinu ove organizacije isključivo druga državna tijela već i pravne osobe s kojima je Zatvor u Osijeku u poslovnoj suradnji a odnosi se prvenstveno na nabavku namirnica i ostalih potrepština koje su bitne za funkcioniranje zatvora.

Bitno je spomenuti da Zatvor u Osijeku kao svoju okolinu ima i lokalnu zajednicu s kojom blisko surađuje. Iako je Zatvor u Osijeku državno tijelo a ne lokalno, on ne smije zanemariti lokalnu zajednicu u kojoj se nalazi i zapostaviti je. Već naprotiv potrebna je bliska suradnja između zatvora i lokalne zajednice.

4. ZAKLJUČAK

Možemo zaključiti da je okolina određene organizacije bilo ona interna ili vanjska jako bitna za poslovanje određene organizacije. U ovoj zadaći sam pokušao što jednostavnije objasniti okolinu moje radne organizacije. Moje osobno mišljenje je da se zatvorski sustav što se tiče određenih stvari unaprijedio i zaista se vide određeni pomaci i tu se može vidjeti odlika dobrog vodstva, no u nekim pitanjima još uvijek nema pomaka i s toga bi trebalo poraditi na vodstvu i s više odlučnosti stupiti u određene reforme i modernizaciju zatvorskog sustava. Smatram da današnje vodstvo u zatvorskom sustavu, a tu mislim na upravitelje zatvora i kaznionica se puno više ponašaju kao odgovorni menadžeri i primjenjuju to puno više u obavljanju svoga posla nego kako se to radilo prije nekih 30ak godina.

5. POPIS LITERATURE

1. Sikavica, P.; Novak, M.: Poslovna organizacija, Informator, Zagreb, 1999;
2. Sikavica, P., Temelji menadžmenta, 2008;
3. Power Point prezentacija predavanja Doc.dr.sc. Jelene Legčević, preuzeta 17. 04. 2020.
4. Zakon o izvršavanju kazne zatvora NN 190/2003;
5. <https://www.igorpureta.com/menadzment-njegova-uloga/> preuzeto 17. 04. 2020
6. <https://pravosudje.gov.hr/zatvorski-sustav/tijela-zatvorskog-sustava/zatvori/zatvor-u-osijeku/o-zatvoru-7531/7531> preuzeto 17. 04. 2020